ՆՈՐ-ԴԱՐ

№ 193 ՏԱՍՆԵԻԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Հինգշաբթի 2 Նոյեմբերի 1895. Հինգշաբթի 2 Նոյեմբերի ՏԱՍՆԵԻԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ № 193

Տարեկան 10 րուբլի, վեց ամիսը՝ 6 րուբլի, երեք ամիսը՝ 3 ր. 50 կ.
ամիսը՝ 1 ր., հատով՝ 5 կ.
Խմբագրութեան հասցէն՝ Тифлисъ. Редакція «Норъ-Даръ» կամ Tiflis Rédaction «Nor-Dar».
Խմբագրութիւնը բաց է ամեն օր (բացի տօն օրերից) ժամը 9-ից մինչեւ 2-ը: Յայտարարութիւններն ընդունւում են ամեն լիզուներով: Յայտարարութիւնների գնահատութիւնը 2 կ., բեկլամների համար կրկնապատիկ:

ՆՈՐԻՆ ՊԵՅՕՒԹԻՒՆ ԹԱԳՈՒՀԻ ԿԱՅՍԵՐՈՒՀԻ ՄԱՐԻԱ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐՈՎՆԱՅԻ Հովանաւորութեան տակ գտնուած կոյրերի խնամատար հոգաբարձութեան Կովկասի բաժանմունքի խորհրդի նախագահ Եւգոկիա Բորիսովնա Շերեմետեւան, յայտարարելով ի գիտութիւն ընդհանրութեան, որ 1894 թուի հաշիւը քննելու համար բաժանմունքի ընդհանուր ժողովը նշանակուած է շաբաթ, նոյեմբերի 4-ին, օրուայ ժամը 4-ին, Կովկասի պ. կառավարչապետի պալատում, հրաւիրում է ինչպէս բաժանմունքի պ. պ. անդամներին, այնպէս և բաժանմունքի գործունէութեամբ բոլոր հետաքրքրուողներին պատուել ժողովին իրենց ներկայութեամբ:

3—1

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Առաջնորդ. — Հայաստանի ռեֆորմների գործը:
Դեսպանների պատասխանը:
Վերջին հեռագրներ:
Հայկական անկքերը և պետութիւնները:
Պետութիւնների նոր համախմբումը:
Հեռագրները հայկական խնդրի մասին:
Բրդերի դինաթափումը:
Հայերի կոտորածը Կ. Պոլսում և Տրապիզոնում:
Նոր մեծ եպարքոսը:
Թուրք յեղափոխականները:
Հայերի դրութիւնը Պոլսում:
Բրոն իկոն. — Էրզրումի առաջնորդը: Մատնիչների սպանութիւն: Այլ թափ քաղաքի ուրախութիւնը: Կուր գետի վարարումը: Զրերի յորդութիւն: Հասցրած վնասները: Կվիրիլա գետի վարարումը: Ս. Էջմիածնից: Զիաքարշերևաթուղու գնման խնդիրը: Զալհանակի: Շամախուց: Ծաղկի պարտադիր պատուաստումը: Նոր հրատարակութիւններ:
Նամակ խմբագրութեան:
Մի բժշկական-առողջապահական խնդիր:
Ճանապարհորդական յիշողութիւններից:
Թղթակցութիւններ.—Քաղքանչ գիւղ:
Քաղաքական.—Քաղաքական լուրեր:
Հեռագիրներ:
Տեղեկատու:
Յայտարարութիւններ:

Թիֆլիս 30 հոկտեմբերի, 1895 թ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՌԵՖՈՐՄՆԵՐԻ ԳՈՐԾԸ

Հայաստանի վերանորոգութեան համար կազմած ծրագրի ընդունուելուց յետոյ, իրաւունք ունէինք սպասելու, որ մտքերը կըխաղաղուեն, շփոթութիւնը կըվերանայ և բազմաչարչար երկրի բնակիչներն ազատ շունչ կըքաշեն:

Դժբաղդաբար հոկտ. 5-ից յետոյ, այսինքն վերանորոգութեան իրագէի ստորագրուելուց յետոյ է, որ կոտորածը Հայաստանում և Փոքր-Ասիայի այլև այլ կողմերում սաստկացել և աւելի ընդարձակ ծաւալ է ստացել: Այսօր եւրոպական և ռուսական թերթերը լիքն են այդ մասին հեռագրական և այլ ճանապարհով ստացուած լուրերով:

Դժբաղդութիւնն այն է, որ Հայաստանի բազմաչարչար բնակիչները, երկար սպասելով և անվերջ հալածանքներ կրելով, չեն հաւատում, որ երբ և իցէ թուրքերը Հայաստանում մի որևէ վերանորոգութիւն մտցնեն կամ կարողանան բարեկարգել երկիրը:

Դժբաղդութիւնն այն է, որ Հայաստանի ժողովրդի օգտին աշխատող տերութիւններից մէկը՝ Անգլիան իւր կառավարութեան ղեկավարի բերանով նոյնպէս կասկած է յայտնում Հայաստանում վերանորոգութիւններ մտցնելու մասին:

Մարքիզ Սոլիսբիւրիի խօսած ճառի բովանդակութիւնը սոյն համարում հրատարակում ենք մերթատացած վերջին հեռագրներով:

Ընթերցողը մի ուրիշ հեռագրից կիմանայ, որ յայտնի Բհրի փաշան, որ անգլիական կառավարութեան պահանջմամբ, զրկուել էր վալիութեան պաշտօնից, ստացել է սուլթանից Օսմանիէ շքանշանը, ինչպէս և ուրիշ շատ սպաներ շքանշաններով վարձատրուել են «Հայաստանում կարգը պահպանելուն» համար, իբրև վարձատրութիւն կամ քաջալերութիւն:

Անտարակոյս այդ վարձատրութիւնները ժողովրդին լուսաւորելու կամ խաղաղեցնելու հանգամանք չեն բովանդակում իրենց մէջ, մանաւանդ, որ Էրզրումի Բիթլիսի և այլուր կատարուած խռովութիւնների և կոտորածի մէջ գլխաւոր դերակատարները դինուորներն, կանոնաւոր զօրքն է եղել, ինչպէս հաստատում են անցեալ հեռագրները և թէ Կ. Պոլսի մերթղթակիցը:

Պաշտօնական տեղեկութիւններից երևում է, որ այդ մասին Ռուսիան, Ֆրանսիան և Անգլիան համաձայնութեամբ են գործել և ընդհանուր խաղաղութիւնը պահպանելով կըպնդեն իրենց առաջադրած վերանորոգութիւնների ծրագրի վրայ: Աւելի սպասելի է այդ, քանի որ Բերլինեան պայմանագրով եւրոպական բոլոր մեծ պետութիւնները սրանից տասնեւօթը տարի առաջ արդէն Հայաստան երկրի բարեկարգութեան մասին համաձայնութիւն են կայացրել:

Այսօր շնորհիւ Ռուսիոյի, Ֆրանսիայի և Անգլիայի առանձին միջամտութեան այդ գործը մի քայլ առաջ է գնացել: Միմիայն Թիւրքիայի խոստումով չէ բաւականանում Եւրոպան, այլ մտցնելիք վերանորոգութեան ծրագիրը, ինչպէս գիտենք, մշակուած, ընդունուած է և նրա իրագործմանհամար էլ հոգացողութիւն է լինում: Ամենագլխաւորը չէ՞պրէչ հնդիրը, այդ էլ որոշուած և կոնտրոլն ընդունուած է:

Կըկատարէ Թիւրքիան իւր խոստումը մեզ համար լաւ է և աւելի լաւ իրեն համար:

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳՐՆԵՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 31 հոկտեմբերի.—«Ռիէլտէրի Գործակալութիւնը» հաղորդում է, որ հոկ. 29-ին վեց պետութիւնների դեսպանները խորհրդակցել են գործերի արդի կացութեան վրայ, որ համարում են բաւական լուրջ: Հոկ. 30-ին ենթադրւում էր արտաքին գործերի մինիստրութեան նոր առաջարկութիւն անել Փոքր-Ասիայում ձեռք առնուելիք միջոցների վերաբերմամբ: Ընդհանուր տպաւորութիւնը այն է, որ Եւրոպայի միջամտութիւնը անհրաժեշտ է, ըստ որում թուրք կառավարութիւնը անկարող է կոտորածի առաջն առնել:

—

ԼՈՆԴՈՆ, 31 հոկտեմբերի.— Կ. Պոլսից «Standard»-ին հաղորդում են, որ բոլոր տէրութիւնների դեսպաններն գարձեալ ներկայացած են սուլթանի պալատ: Ըստ եղած տարաձայնութիւնների, ըստ պատում է մեծ վեզիրի կրկին փոփոխութիւն:

—

ԼՈՆԴՈՆ, 31 հոկտեմբերի,—Ազատամտական թերթերը չերմագին ողջունում են Սոլիսբիւրիի արտասանած ճառի ուղղութիւնը և վերջինումս նրա՝ դէպի Ռուսիան արտայայտած վստահութիւնը. ըստ որում դրանում նկատում է առաջադիմական մի քայլ դէպի անգլո-ռուսական համաձայնութեան գաղափարը: «Daily Chronicle»-ը նկատում է, որ եթէ այդ համաձայնութիւնը կայանայ, այն ժամանակ հանգիստ կարելի է ննջել նոյն իսկ մրրիկի տակ:

ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԻ ԳԱՏԱՍԽԱՆԸ

(«Նոր-Դար»-ի Մանչեստրի թղթակցից)

—

Հետևեալը ռեֆորմներու ծրագրի ընդունելուն համար Դրան՝ դեսպաններու ըրած նամակին առթիւ, Անգլիոյ, Ռուսիոյ և Ֆրանսիոյ դեսպանաց տուած պատասխանն է, որ կըգրաւէ «Manchester gardian» թերթի նոյեմբեր 2 թուահամարէն.

Ստորագրողքս, Մեծն Բրիտանիոյ, Ֆրանսիոյ և Ռուսիոյ դեսպանները Բ. Դրան ամսոյս 20-ին ուղղած բերանացի տեղեկագիրը (note) ստացած ենք և պատիւ ունինք անոնց ընդունելը արտաքին գործոց նախարարութեան իմացնելու Սուլթանի կողմանէ ընդունուած ռեֆորմներուն ծրագրի պատրաստութիւնը ուշադրութեան առուած են, որուն մէջ հաճութեամբ կըվարդան, թէ կայսերական կառավարութիւնը որոշած է նախնի օսմ. կայսերաց բարենորոգմանց խոթթերը, որոնք Բ. Դրան կողմանէ, ներկայ տարւոյ յունիս 2, յունիս 17, օգոստ. 5, օգոստ. 17 և հոկ. 5-ին ներկայացուած բարենորոգմանց ծրագրի բովանդակութիւնը կըկազմեն, գործադրութեան պիտի տրուին: Ներկայ ռեֆորմներուն գործադրութեան մասին Բ. Դրան պատրաստակամութիւնները և դիտաւորութիւնները ուշադրութեան առնուելէ ետք, Ֆրանսիոյ, Մեծն Բրիտանիոյ և Ռուսիոյ դեսպանները կըյայտնեցնենք, որ՝ հրովարտակին մէջ յիշուած կուսակալութեանց այն ամեն կազաներուն (գաւառ) մէջ, ուր հայերը մեծամասնութիւն կըկազմեն, ներկայ ռեֆորմներուն գործադրութեան համար ընտրեալ պաշտօնեաներ պէտք է գլխի տէր, կարող, միևնոյն ատեն անչահախնդիր մարդիկ լինին, որոնք առանց կրօնի և ցեղի խտրութեան ընդհանուրի և նոյնիսկ կայսրութեան բարեկեցութեանը նպաստեն: Կարող պաշտօնեաներու ընտրութեան կարևորութիւը յիշեալ պաշտօնագրի մէջ նկատողութեան առնուելով, կայսերական կառավար թիւնը մեզ կըվստահեցնէ, թէ գաւառներու մէջ ունեցած իւր ներկայացուցիչները տարբեր ցեղերու վերաբերեալ ամեն մի հաստատութեան օգտին և պահանջմանց համաձայն պիտի չարժեն և թէ մասնաւորապէս կառավարիչը, Նոյեմբերի 1-ին վերափոխ կայսեր բարենորոգչական փափաքները անմիջապէս պիտի հաղորդեն իրենց կուսակալութեանց ներքև գտնուող վարչութիւններու: Ձիշտ այս նպատակին հասնելու համար է որ Ֆրանսիոյ, Մեծն-Բրիտանիոյ և Ռուսիոյ դեսպանները պարտք կըհամարեն յայտնել, թէ դիւրութեամբ պիտի յաջողեն, եթէ պաշտօնէից ընտրութենէ ետք, օսմ. կառավարութեան պահանջմանցը համապատասխան կարողութեան տէր ըլլալ ու չըլլալը ճշդելու իրաւունքը իրենց վերապահեն: Նոյն վստահութեամբ, ռեֆորմներու կէտ առ կէտ գործադրութեանը համար, իրենց կրցած օգնութիւնները միշտ նորին կայսերական կառավարութեան նուիրելով, ինք զինքնին երջանիկ պիտի համարեն: Ստորագրողքս կըխնդրեն նորին վսեմութիւն՝ արտաքին գործոց նախարարէն որ Ցող հաճի ուշադրութեան առնել թէ՝ ներկայացուած պաշտօնագիրը (communication) ընդունուած է, այս առթիւ կըներողքն իրենց խորին յարգանաց հաւաստիքը:

Հոկ. 24. 1895 (ն. տ.):—(Ստորագր.)
Նելիդոֆ (Nelidoff)
Պ. Կամպոն (P. Cambon)
Ֆիլիպ Կըրրի (Philip Curri)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՑՔԵՐԸ ԵՒ ՊԵՏՈՒ ԹԻՒՆՆԵՐԸ

—

Բերլինի լրագրները հաղորդում են.—Փոքր Ասիայից անընդհատ ամենաերկիւղալի լուրեր են հասնում. Ամեն տեղ, ուր հայերը գերակչիռ թիւ են կազմում, հայերն են վնասում յարձակում և պատիւ ունին անոնց ընդունելը արտաքին գործոց նախարարութեան իմացնելու Սուլթանի կողմանէ ընդունուած ռեֆորմների ծրագրի պատրաստութիւնը ուշադրութեան առուած են, որուն մէջ հաճութեամբ կըվարդան, թէ կայսերական կառավարութիւնը որոշած է նախնի օսմ. կայսերաց բարենորոգմանց խոթթերը, որոնք Բ. Դրան կողմանէ, ներկայ տարւոյ յունիս 2, յունիս 17, օգոստ. 5, օգոստ. 17 և հոկ. 5-ին ներկայացուած բարենորոգմանց ծրագրի բովանդակութիւնը կըկազմեն, գործադրութեան պիտի տրուին: Ներկայ ռեֆորմների գործադրութեան մասին Բ. Դրան պատրաստակամութիւնները և դիտաւորութիւնները ուշադրութեան առնուելէ ետք, Ֆրանսիոյ, Մեծն-Բրիտանիոյ և Ռուսիոյ դեսպանները պարտք կըհամարեն յայտնել, թէ դիւրութեամբ պիտի յաջողեն, եթէ պաշտօնէից ընտրութենէ ետք, օսմ. կառավարութեան պահանջմանցը համապատասխան կարողութեան տէր ըլլալ ու չըլլալը ճշդելու իրաւունքը իրենց վերապահեն: Նոյն վստահութեամբ, ռեֆորմներու կէտ առ կէտ գործադրութեանը համար, իրենց կրցած օգնութիւնները միշտ նորին կայսերական կառավարութեան նուիրելով, ինք զինքնին երջանիկ պիտի համարեն: Ստորագրողքս կըխնդրեն նորին վսեմութիւն՝ արտաքին գործոց նախարարէն որ Ցող հաճի ուշադրութեան առնել թէ՝ ներկայացուած պաշտօնագիրը (communication) ընդունուած է, այս առթիւ կըներողքն իրենց խորին յարգանաց հաւաստիքը:

Հոկ. 24. 1895 (ն. տ.):—(Ստորագր.)
Նելիդոֆ (Nelidoff)
Պ. Կամպոն (P. Cambon)
Ֆիլիպ Կըրրի (Philip Curri)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՑՔԵՐԸ ԵՒ ՊԵՏՈՒ ԹԻՒՆՆԵՐԸ

—

Բերլինի լրագրները հաղորդում են.—Փոքր Ասիայից անընդհատ ամենաերկիւղալի լուրեր են հասնում. Ամեն տեղ, ուր հայերը գերակչիռ թիւ են կազմում, հայերն են վնասում յարձակում դործողները, որի պատճառով թուրքերը արտակարգ միջոցներ են ձեռք առնում այն տեղերում, ուր դերակշիռ թիւը իրենք են կազմում. Միքանի դեսպանները դարձեալ դիմեցին պատրիարքին խնդրելով, որ հանգստացնի հայերին, բայց պատրիարքն, ըստ երեւոյթին, արդէն անզօր է զսպելու չարժումը: Մինչև անգամ հաղորդում են, որ դեսպանները ուժգնապէս խորհուրդ են տուել Դրանը, որ փութացնէ իր զինուորական պատրաստութիւնները. Դիպլոմատիքական շրջաններում լուրջ տրամադրութիւն է տիրում: Կարծում են, թէ որպէս զի որևէ մեծ պետութեան կողմից մի առանձին միջամտութիւն չլինի, կըզիմեն մաքերի ընդհանուր փոխանակութեան, բայց, ըստ երեւոյթին, պետութիւններից ոչ մէկը չի վստահանում առայժմ առաջին քայլն անել այդ ուղղութեամբ:

ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՆՈՐ ՀԱՄԱԽՄԲՈՒՄԸ

—

«Times»-ի Վիեննայի թղթակիցը գրում է. «Ռուսաց կիսապաշտօնական մամուլի տոնը այստեղ տպաւորիչ է համարւում, որ չուտով վերջ պիտի տրուի Ֆրանսիայի և Ռուսիայի Անգլիայի հետ մեասին գոծելուն հայկական խնդրում. Հետևաբար կարող է պատահել, որ պետութիւնների այդ պատահական համախմբութեան տեղ մի ուրիշ համախմբումն լինի և վերանորոգի Մեծ Բրիտանիայի, Աւստրիայի և Իտալիայի միջև մի ժամանակ գոյութիւն ունեցող համաձայնութիւնը արևելեան խնդրում»:

ՀԵՌԱԳՐՆԵՐ ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԽՆԴՐԻ ՄԱՍԻՆ

—

«Ռուս. Գործակալութիւնը» հեռագրում է.

ԼՈՆԴՈՆ, 26 հոկտեմբերի.—Վիեննայից հեռագրում են «Standard»-ին, որ Թաւրէն երէկ պատասխանել է դեսպանների առաջադրութեանը, հաղորդելով, որ զէնքի են կոչուած Տրապիզոնի և մուս գաւառների պահեստի զօրքերը, այլ և բոլոր ռեզիֆները: Դեսպաններն անբաւարար են համարում այդ միջոցները:

Անգլիական նաւատորմը Լեմնոսը թողեց և հետացաւ Սալոնիկ, պաշար ստանալու դժուարութեան պատճառով:

Դեսպանները Դրանը հասկացրին, թէ կարող է պատահել, որ պետութիւնները միջամտեն, ինչպէս 1860 թ. միջամտեցին, եթէ Թաւրը հարկաւոր միջոցները ձեռք չի առնիլ: Դիպլոմատիքական շրջաններում այդ յայտարարութիւն ուղղակի նախազգուշացումն են համարում, որ Եւրոպան մտադիր է այդպիսի դիպուածում ինքը ձեռք առնել գործը կարգը վերականգնելու համար:

Կ. ՊՈԼԻՍ, 26 հոկտեմբերի.—Մինիստրների խորհրդի այսօրուայ նիստին քննութեան էին ենթարկուած միջոցներ, որոնք ձեռք պիտի առնուին ուժասպառ անելու և դադարեցնելու հարմար հայերի և մահմետականների միջև եղած երկպառակութիւնները ասիական վիլայէթներում:

Նոր մեծ եպարքոս Ռիֆադ փաշան վալի է եղել պանդան տեղերում, ի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԵՎ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ

Հունվարի 31-ից, պետքրեմուրհակ «Դոլ» ին տարեվերջյան հանձնաժողովի նիստ։

— Ա. Պողոսի գլխավորությամբ, հանձնաժողովի անդամների մասնակցությամբ քննարկվեց 20,000 օրինակ տպաքանակով 1984 թ. պետական պարտատոմսերի թողարկման հարցը։ Պարզվեց, որ 3,000 օրինակ տպաքանակով պարտատոմսերի տարածումն ապահովված է, մինչդեռ 20,000 օրինակ տպաքանակով պարտատոմսերի տարածման համար անհրաժեշտ է ձեռնարկել լրացուցիչ միջոցառումներ։ Հանձնաժողովը որոշեց 2000 տոմս պահել պետական ապահովագրության համար, իսկ մնացած 800 տոմսերը հանձնել առևտրական ցանցին։

ՆՈՐ ԳՐՔԵՐ

«Հայկական հանրագիտարան» հրատարակչությունից լույս է տեսել Ա. Պողոսի «Դանիել Ներսես»-ը։ Գիրքը պատմում է 14-րդ (26-րդ)-րդ դարերում ապրած հայ մեծ մտավորականի մասին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ

Հունվարի 31-ից, պետքրեմուրհակ «Դոլ» ին տարեվերջյան հանձնաժողովի նիստ։

— Ա. Պողոսի գլխավորությամբ, հանձնաժողովի անդամների մասնակցությամբ քննարկվեց 20,000 օրինակ տպաքանակով 1984 թ. պետական պարտատոմսերի թողարկման հարցը։ Պարզվեց, որ 3,000 օրինակ տպաքանակով պարտատոմսերի տարածումն ապահովված է, մինչդեռ 20,000 օրինակ տպաքանակով պարտատոմսերի տարածման համար անհրաժեշտ է ձեռնարկել լրացուցիչ միջոցառումներ։ Հանձնաժողովը որոշեց 2000 տոմս պահել պետական ապահովագրության համար, իսկ մնացած 800 տոմսերը հանձնել առևտրական ցանցին։

ՆՈՐ ԳՐՔԵՐ

«Հայկական հանրագիտարան» հրատարակչությունից լույս է տեսել Ա. Պողոսի «Դանիել Ներսես»-ը։ Գիրքը պատմում է 14-րդ (26-րդ)-րդ դարերում ապրած հայ մեծ մտավորականի մասին։

— Հանրագիտարանային հրատարակչությունից լույս է տեսել Ա. Պողոսի «Դանիել Ներսես»-ը։ Գիրքը պատմում է 14-րդ (26-րդ)-րդ դարերում ապրած հայ մեծ մտավորականի մասին։

— Հանրագիտարանային հրատարակչությունից լույս է տեսել Ա. Պողոսի «Դանիել Ներսես»-ը։ Գիրքը պատմում է 14-րդ (26-րդ)-րդ դարերում ապրած հայ մեծ մտավորականի մասին։

ՀՈՒՆՎԱՐԻ 30-ԻՆ ԿԱՅԱՆԱ ՀԱՆՐԱՀԱՎԱՔԱԳՈՒՄԱՐԸ

Հունվարի 30-ին, որը 31-ի գիշերը ամենաերկար օրն է տարվա մեջ, կայանա հանրահավաքագումար։ Ժողովրդի ներկայացուցիչները կքննարկեն ներկա տնտեսական վիճակը և կհամաձայնվեն միջոցառումների շուրջ, որոնք պետք է ապահովեն ամենակարճ ժամանակում ամենամեծ արդյունքը։

Հանրահավաքագումարի որոշումները կներկայացվեն Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի նիստ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՔԱՂԱՔԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ա.

Հաստատվել է 14 նոյեմբերի 1893 թ.

Ուսուցչի պարտականութիւնները։

1. Ուսուցիչը պարտաւոր է ուսումնական տարուայ սկզբում կազմել իր դասարանի աշակերտների ցուցակը, որի մէջ պէտք է նշանակուած լինի աշակերտների անունը, ազգանունը, հայրանունը, ծննդեան տարեթիւը, ծնողների անունը, ազգանունը, հայրանունը, ինչ դասարանում կարդացած լինի նախորդ տարի, ինչ վարքագիծ ունի եւ ինչ յաճախումներ։ Ցուցակը պէտք է ուսուցիչը ամէն ամիս թարմացնի։

2. Ուսուցիչը պարտաւոր է ամէն օր ժամանակից առաջ գալ դասարան եւ ուշադրութեամբ հետեւել, որ աշակերտները ժամանակին գան դասարան։ Եթէ մէկ աշակերտ 3 օր շարունակ չի գալիս դասարան, ուսուցիչը պարտաւոր է նրա տունը գնալ եւ հարցնել, թէ ինչու է նա չի գալիս դասարան։ Եթէ աշակերտը հիւանդ է, ուսուցիչը պարտաւոր է նրան այցելել եւ հետեւել, որ նրան ժամանակին դեղ տան եւ լաւ խնամեն։

3. Ուսուցիչը պարտաւոր է հետեւել, որ աշակերտները դասարանում եւ դասարանից դուրս լաւ վարուին, ուսուցիչների եւ ծերերի հետ քաղաքավարի լինին, իրար հետ խաղաղ ապրին, ոչ ոքի չվիրաւորեն, ոչ ոքի հետ չկռուին, ոչ ոքի չծաղրեն, ոչ ոքի անունը չդնեն, ոչ ոքի ծնողներին չանիծեն, ոչ ոքի հետ չգողանան, ոչ ոքի հետ չխաղան, ոչ ոքի հետ չծեծկռտին, ոչ ոքի հետ չհայհոյեն, ոչ ոքի հետ չսպառնան, ոչ ոքի հետ չվիճին, ոչ ոքի հետ չգժտուին, ոչ ոքի հետ չդաւեն, ոչ ոքի հետ չսուտ խօսին, ոչ ոքի հետ չխարեն, ոչ ոքի հետ չծաղրեն, ոչ ոքի հետ չծիծաղեն, ոչ ոքի հետ չհանգիստ չտան, ոչ ոքի հետ չդիրքերով չխաղան, ոչ ոքի հետ չկատակեն, ոչ ոքի հետ չկատակեն, ոչ ոքի հետ չկատակեն

մօտ 1500 ր.։ Զարագործները, սակայն դեռ ևս մնացել են անպատիժ։ Եղել են դէպքեր այս տարի ևս։

Այդ ախտը կարող է արմատա՛ալ այստեղ եթէ վաղօրօք առաջը չառնուի ազդու միջոցներով պատժելով մեղաւորներին։ Ուստի այս մասին հրատիրում ենք պատշաճաւոր իշխանութեան ուշադրութիւնը։

Գ. Ղազարեանց.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Լոնդոնից հեռագրում են, որ հոկտ. 23-ին Դուվրից դէպի Կալէ մեկնած չոգենաւը տարել է $2^1/_2$ միլիոն ֆունտ ստերլինգ առձեռն դրամ կ. Պոլսի համար։

—

Կ. Պոլսից հաղորդում են, որ բանկ օտոմանի կրած վնասները ներկայումս հասնում են 250,000 ֆունտ ստերլինգի։

—

Ֆրանսիական լրագրները հաղորդում են, որ Հանոտօն, արտաքին գործերի մինիստրը իբր թէ վճռել է առհասարակ հեռանալ քաղաքական գործունէութիւնից։ Իսկապէս նա պատմաբան է։ Նա բացառապէս է վերաբերւում դէպի քաղաքական գործունէութեան արհեստը և միշտ հրաժարուել է, երբ նրան առաջարկել են պատգամաւոր կամ սենատոր լինել։

—

Լոնդոնից հեռագրում են, որ ռեդիֆների քանի գումարտակ գնում են դէպի Սիբիր, ուր դրութիւնը երկիւղալի է համարւում։

—

Սոֆիայից հեռագրում են, որ մինիստրը նախագահ Ստոիլովը հոկտ. 26-ին ազգային ժողովում մի ճառ է խօսել, որի մէջ ասել է, որ Բուլղարիայի յարաբերութիւնները դէպի Թուրքիան լաւ են։ Դրա ապացոյցն այն է, որ սուլթանը անցեալ տարի հաճել էր 20 կիլոմետր գետին գիջանել Բուլղարիային։ Սերբիայի հետ նոյնպէս բարեկամական յարաբերութիւններ են հաստատուած։ Ինչ վերաբերում է Ռումինիային, դրա հետ էլ ունեցած յարաբերութիւնները չատ լաւ են։ Ռուսիային մօտենալու խնդրի վերաբերմամբ ոչ մի տարաձայնութիւն չկայ կուսակցութիւնների մէջ. կառավարութիւնն ամեն հնարաւոր միջոց գործ կը դնի Ռուսիայի հետ մտերմանալու համար։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

«ՆՈՐ-ԴԱՐ»-ԻՆ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀԵՌԱԴՐԱԿԱՆ ԴՈՒԹԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ։

—

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԴ, 31 հոկտեմբերի. — Մեծ իշխան Դմիտրիյ Կոստանդինովիչը Նիկոլայևսկու ճանապարհով մեկնեց Հանապազորդելու Ռուսիայի մէջ։

ՊԱՐԻԶ, 31 հոկտեմբերի.— Ֆինանսների մինիստրութեան մէջ տեղի ունեցած խորհրդակցութեան վրայ դրամական հրապարակի վիճակն աւելի լաւացել է։

—

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՈՐՍԱՆ

հոկտեմբերի 31-ից.

Վէքսէլի կուրս 3 ամսով

Լոնդ Նի վրայ 10 ֆ ստ.	93,05
Հերլինի վրայ 100 մարկ	45,325
Պարիզի վրայ 100 ֆր.	36,85

Վէքսէլի կուրսի տրամադր. խազաղ է։
Նոր կտրած պոլտիմպերիալները . . . . . 7,40—7,40
Մաքսային կոպ. (100 ր.

մետալով)	$147^1/_2$ — 148
Ռորսային զեղչը	$6^1/_2$ — $7^1/_2$-ից %
4% Վետակ. արժեթղթ.	$97^1/_4$ սակ.
5% սակ. արժեթ. 1884 թ.	160 գն.
5% Ռաձխ. Ներքին փոխ. խազատամս 1864 թ. . . .	$267^1/_4$
5% Սրկր. Ներք. փոխառ. . խազատամս 1866 թ. . .	230
Ազնուակ. հող. բանկի . . դրատակ. խազատամս . .	208
5% Վետակ. երկաթուղ. արժեթուղթ	101
4% Ներքին փոխ. I սեր. .	$97^1/_2$
,, ,, ,, II ,,	$97^1/_2$
,, ,, ,, III ,,	$97^1/_2$
,, ,, ,, IV ,,	$97^1/_2$
$4^1/_2$% փոխ. 1893 Քուի . .	101
,, փոխ. 1 հրատակ.	$100^1/_4$
,, փոխ. 2 հրատարակ.	$100^1/_4$
$4^1/_2$% Դրատակ. արժեթղ. ազն. հողային բանկի . .	$99^3/_4$
$4^1/_2$% Գիւղական հողային բանկի վկայաթղթեր . .	$99^3/_4$
5% Ս. Վետ. քաղ. վ. ընկ.	$99^3/_4$
,, ,, Մոսկուայի . . .	100
$5^1/_2$% Դեռոսլաւի	$99^1/_4$
5% Թիֆլիսի	98 գն.
$5^1/_2$ Դրատակ. արժէք. հող. բանկերի Խարկովի . . .	100
,, Գալատւայի	$99^1/_2$
,, Ցուլայի	$100^1/_2$
,, Կիևի	$100^1/_4$
,, Մոսկուայի	$101^1/_2$
,, Ռեռարաբիայի	$98^3/_4$
,, Ներքին-Սամարայի . .	$100^1/_2$
,, Դոնսկոյ	$99^1/_4$
,, Վիլենսկի	$99^1/_2$
6% Թիֆլիսի կալ. բանկի	101 գն.
5% ,, ,, ,,	$99^1/_2$ վաճ.
6% Ռոթայիսի կալ.բանկ.	101 գն.
5% ,, ,, ,,	$99^1/_2$,,

Խմբագիր հրատարակիչ՝

ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

Ընդհատ. երկաթուղի

—

Մարդատար գնացքը Թիֆլիսից բաւում դուրս է գնում առաւօտեան ժ. 9-ին 30 ր. և Բաթում հասնում է երեկոյեան ժ. 9-ին 45 ր.։

Պոստային գնացքը Թիֆլիսից Բաթում դուրս է գնում ցերեկուայ ժ. 1-ին 10 ր. և հասնում է Բաթում առաւօտեան 7. ժ. 30 ր.։

Պոստային գնացքը Թիֆլիսից Բաթում դուրս է գնում երեկոյեան ժ. 6-ին 50 ր. և Բաթում հասնում է առաւօտեան ժ. 8-ին 15 ր.։

Մարդատար գնացքը Բաթումից Թիֆլիս դուրս է գալիս առաւօտեան ժ. 9-ին 40 ր. և Թիֆլիս հասնում է երեկոյեան ժ. 9-ին 55 ր.։

Պոստային գնացքը Բաթումից Թիֆլիս դուրս է գնում գիշերուայ ժ. 11-ին 20 . Թիֆլիս է հասնում ցերեկուայ ժ. 2-ին 25 ր.։

Պոստային գնացքը Բաթումից Թիֆլիս դուրս է գալիս գիշերուայ ժ. 11-ին 5 . և Թիֆլիս է հասնում ցերեկուայ ժ. 5-ին 50 ր.։

Ալրանքա-մարդատար գնացքը Թիֆլիսգանձակ դուրս է գնում երեկոյեան 5 ժ. 27 ր., հասնում Գանձակ առաւօտեան 7 ժ. 40 րոպէին։

Ալրանքա-մարդատար գնացքը Գանձակից Թիֆլիս դուրս է գալիս երեկոյեան 6 ժամին, հասնում է Թիֆլիս առաւօտուայ 7 ժ. 35 րոպէին։

Ժամանակաւոր մարդատար գնացքը Թիֆլիսից Բորժոմ դուրս է գնում ցերեկուայ 3 ժամին և հասնում է Բորժոմ երեկոյեան 8 ժամին և 35 ր.։

Ժամանակաւոր մարդատար գնացքը Բորժոմից Թիֆլիս դուրս է գալիս գիշերուայ 1 ժ. և 25 ր. Թիֆլիս հասնում է առաւօտեան 8 ժամին և 15 րոպէին։

Ժամանակաւոր մարդատար գնացքը Միխայլովից Սուրամ դուրս է գալիս երեկոյեան 7 ժ. և 30 ր.։

Պոստ. երկ. Ուղեմասերական Ճանապարհով

Թիֆլիսից հինգ հոգու տեղ ունեցող կառքը ուղևորւում է առաւօտեան 8 ժամին, գիշերում է Մլէթի կայարանում, Վլադիկավկազ է հասնում հետեւեալ օրը ժամը 7-ից մինչև 8-ը երեկոյեան։

Վեց հոգու տեղ ունեցող հանրակառքը (օմնիբուս) ուղևորում է կէսօրից յետոյ ժամը 3-ին և առանց գիշերելու տեղ է հասնում Վլադիկավկազ հետեւեալ օրը ժամը 7-ից մինչև 8-ը երեկոյեան։

Վլադիկավկազից՝ հինգ հոգու տեղ ունեցող կառքը ուղևորում է առաւօտուայ ժամը 8-ին, գիշերում է Մլէթի կայարանում, Թիֆլիս է հասնում հետեւեալ օրը ժամը 7-ից մինչև 8 ժամը երեկոյեան։

Վեց հոգու տեղ ունեցող հանրակառքը (օմնիբուս) ուղևորում է կէսօրից յետոյ ժամը 3-ին և առանց գիշերելու հասնում է Թիֆլիս հետեւեալ օրը ժամի 7-ից մինչև 8 ժամը երեկոյեան։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՎՐԱՑ. ԱԶՆ. ԹԱՐՈՆՈՒՄ

Հինգշաբթի, նոյեմբերի 2-ին հայ դերասանական ընկերութիւնը բարեհաճ մասնակցութեամբ Տ. ԱՒԵՏԵԱՆԻ կը ներկայացնէ

ի Նպաստ պ. Տէր-Դաւիթեանի

I.

ԱԿԱՄԱՑ ԲԺԻՇԿ

կոմեդիա 3 արար., հեղ. Մոլիէռի

Թարգ. Մ. Ա.

II.

ՍԻՐԱԾ ՊԵՏՐՈՎԻՉԸ ԳԺՈՂՔՈՒՄ

Ֆարս-Վոդևիլ 1 արար., հեղ. Գ. Սունդուկեանցի

Սկիզբը հիւր 8 ժամին է։ Մասնակցում է ամբողջ խումբը։ Տեղերի գինը սովորական է։

2—2

Կենտրոնական գրավաճառանոցում կը վաճառուի

Մելիք Պէյլիքճեանի

ԸՆԿԵՑԻԿԸ

Պոլսոյ կեանքէն պատկերներ

Գինն է 15 կոպ.

5—3

Ի. Ֆ. ԼՈԿԿԷԻ

ՏԱԿԸԲԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱԶԱՆՈՒՄ

առաջարկում է նոր ձևի

ԳԻՆԻ ԵՒԱՅՆՈՂ ՏԱԿԱՌՆԵՐ փակ դրութեամբ հետազօտելու համար

ՏԱԿԱՌՆԵՐ, ՉԱՆԱՆՆԵՐ և առհասարակ ամեն տեսակ ամաններ էլեռ և փղէջի համար

Հասցէն նամակների և հեռագրների համար՝ Локке Казань.

(М.) 16—9.

Բարձր դասակարգի կանայք, ինչպէս և վեղեկութեամբ հաճելանուշաւոր դերասանուհիները հրաժարուելին գործածել ԿՈՑԼԴ-ԿՐԵՄ (Cold-Cream), որ դառնահամ է և իւղալի տեսք է տալիս դէմքին։ Դրա տեղ նրանք գործ են ածում CREME-SIMON (Կրեմ-Սիմոն) գեղջիկ հոտ ունեցող արտադրութիւնը, որ երբէք չէ փչանում և պնդացնող ու փափկացնող յատկութիւնների հետ միասին առաւելութիւն ունի պահպանելու դէմքի գոյնի չնորհալիութիւնն ու երիտասարդական եռանդութիւնը։

LA POUDRE SIMON (Պուդր Սիմոն) LE SAVON ALA CREME SIMON (Օճառ Սիմոնի) ունին նոյն հոտը և լրացնում են նրա գործանալի յատկութիւնները։

I. SIMON., 13 rue Grange Bateliére, PARIS Մաս-մաս վաճառւում է վարսավիրների, պարֆիւմերների և դեղագործն երի մօտ։

(М.) 12—2

Фабрика піанино А. КОППЪ

(Михайловская, № 132-й).

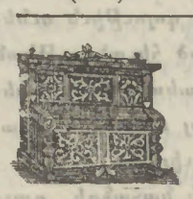

Продаются піанино изъ лучшихъ мѣстныхъ и заграничныхъ матеріаловъ на металлическихъ доскахъ съ перекрестными струнами. Отпускъ піанино на прокатъ. Пріемъ инструментовъ въ почин

(367) 50—14

20 ՀՈՂԱԲԱԺԻՆ ՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

25 և 50-ական քառ. սաժ., որոնցից 16 Հողաբաժնի վրայ շինութիւններ կան քանդելու պայմանով, իսկ 4 Հողաբաժինը 25, 120, 800 քառ. սաժ., ազատ է։ Սրբուզնայա Հրապարակից վերև։ Թիվ 2, 3, 4 և մինչև 7 ր. իւրաքանչիւր սաժինի համար։ Կարելի է վճարել մաս-մաս։ Վաճառում է Իւան Իւանով, Աւճալեան փողոց, տուն № 50. Հողաբաժնում կայ քար ջարդելու տեղ և ջրի աղբիւր։

(371) 2—1

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

на 18 годъ

НА НОВУЮ ПОЛИТИЧЕСКУЮ ОБЩЕСТВЕННУЮ И ЛИТЕТАТУРНУЮ ГАЗЕТУ

„КАЗБЕКЪ“.

Газета будетъ выходить во Владикавказѣ три раза въ недѣлю по воскресеньямъ вторникамъ и четвергамъ

ПО СЛѢДУЮЩЕЙ ПРОГРАММѢ:

1) Дѣйствія и распоряженія Правительства.

2) Статьи по экономическимъ, этнографическимъ, бытовымъ и другимъ вопросамъ, касающимся Кавказа вообще Терской области по преимуществу.

3) Хроника: мѣстныя происшествія, извѣстія внутреннія и внѣшнія, съ указаніемъ ихъ источниковъ.

4) Корреспонденціи изъ разныхъ мѣстъ и телеграммы.

5) Судебная хроника безъ осужденія рѣшеній.

6) Фельетонъ, новости изъ области наукъ и искуствъ, повѣсти, разсказы, очерки оригинальные и переводные, статьи популярно-научнаго содержанія.

7) Смѣсь, справочныя свѣдѣнія и объявленія

Подписная цѣна: съ доставкою во Владикавказѣ на годъ 6 руб., на м. 3 р. 50 к., на 3 м. 2 р. и на 1 м. 75 к., съ пересылкою по почтѣ на годъ 7 р. на 6 м. 4 р. на 3 м. 2 р. 50 к. на 1 м. 1 р. отдѣльный нумеръ 5 коп.

Подписка и объявленія принимаются у издателя

СЕРГѢЯ ІОСИФОВИЧА КАЗАРОВА.

Издатель С. Казаровъ. *Редакторъ А. Колубяк*

(Ф.) 3—2.

Ապահովագրուած անձերը, երեսնց ապահովագրութեան հենց առաջին տարուց, մասնակցում են Ընկերութեան տարեկան հաշիւների յայտնուղ օգուտներից 50%-ին։

Նրանց, այդպիսի մասնակցութեան փոխարէն, նոյնպէս բաւական նշանաւոր արտօնութիւններ են տրւում ծերանալու կամ աշխատանքի կատարեալ անընդունակ դառնալու պարագային։

(331) 40—32.

Тифлисъ Доз. Цензурою 1-го Ноября 1895 г. Տպարան Ա. Մելիք-Շահնազարեանցի։ Типогр. А. О. Мелик-Шахназаріанца Воронц. Набережн. Церковный дом